

Studiedag ‘Kerk onderweg naar morgen’

zaterdag 9 maart van 10.00-15.00 uur in de Ontmoetingskerk

Welkom

Ik heet u allemaal van harte welkom op deze studiedag. We zijn vandaag met vijftig mensen. Samen met de predikanten met zestig.

Een bijzonder welkom aan Nicolle Pronk en Martin Koster die wij vandaag voor het eerst echt aan het werk mogen zien. Het verheugt ons bijzonder dat jullie aan deze dag een bijdrage levert, nog voordat jullie officieel aan deze nieuwe wijkgemeente verbonden wordt.

Op deze dag willen we met elkaar nadenken over de nieuwe gemeente die we hier in Den Haag Zuidwest met elkaar zullen gaan vormen, vanaf 1 juli van dit jaar (2013). De uitdagingen waar we voor staan, hebben we geformuleerd in de drie vacatures: een predikant voor het missionaire werk, een predikant die zich specifiek op het veld van de jongeren zou begeven, en omdat onze wijkgemeenten veel ouderen kennen is er de vraag hoe wij deze leeftijdsgroep spiritueel kunnen begeleiden in dat proces van ouder worden. Niet dat er geen andere uitdagingen zijn, maar op deze vlakken liggen ze heel direct voor handen, menen wij.

We besloten om die drie elementen ook op deze studiedag centraal te stellen. De studiedag is dan ook in drie delen verdeeld; u ziet dat terug op het programma. We beginnen met de vraag van het missionair gemeente-zijn. Daarna komt de vraag aan de orde die we aangeduid hebben met ‘over oud worden, oud zijn en spiritualiteit’ en na de lunch staat de leefwereld van de jongeren centraal, met de vraag naar welke kansen daar liggen om met jongeren contact te maken, als het over geloof gaat. Welke namen bij welk onderwerp thuishoren, ziet u op uw programma. Om 15.00 uur willen we met een korte vesper deze dag afsluiten.

Wat ik hoop, is dat we met elkaar een hele goede, vruchtbare dag mogen hebben, waarin tal van aanzetten worden gegeven die zullen helpen bij de nieuwe gemeente in Zuidwest.

Nico Riemersma

Programma

10.00 uur: **Opening** (door ds. Nico Riemersma)

10.05 uur: **Lezing** ‘*Over de opdracht tot missionair gemeente zijn*’ door ds. Nico Riemersma

10.30 uur: **Reactie** van ds. Martin Koster

10.45 uur: **Gesprek met de zaal**

11.15 uur: **Pauze**

11.30 uur: **Lezing** ‘*Over oud worden, oud zijn en spiritualiteit*’ door ds. Dolf Tielkemeijer

12.00 uur: **Workshops** door ds. Dolf Tielkemeijer en ds. Jacob Korf

12.30 uur: **Lunchpauze**

13.30 uur: **Lezing** ‘*Die once, live twice: De leefwereld van jongeren*’ door ds. Nicolle Pronk

14.00 uur: **Reactie** van de jongeren

14.15 uur: **Gesprek met de zaal**

14.45 uur: **Afsluiting met vesper** (door ds. Dolf Tielkemeijer)

15.00 uur: **Einde**

Over de opdracht tot missionair gemeente zijn

Inzet

Inzet van mijn verhaal is om het begrip ‘missionair gemeente-zijn’ van een nieuwe inhoud te voorzien, zodanig dat we oog krijgen voor het belang van en onze opdracht tot missionair gemeente-zijn. Maar voordat ik dat doe, moet ik toch eerst een beeld van de situatie moeten schetsen. Doen we dat niet, dan is er grote kans, dat het missionair gemeente-zijn een mislukking wordt. Daarna wil ik een aantal missionaire uitgangspunten neerzetten, die ik heb opgedaan door lezing van het Lucasevangelie. Ik eindig met de vraag hoe aan missionair gemeente-zijn vorm te geven.

Willibrord en Bonifatius

Als het gaat over missionair gemeente-zijn, dan is het goed, dunkt me, om maar even bij het begin te beginnen, in die zin dat we ons dienen te realiseren dat u en ik hier vandaag niet hadden gezeten, als er niet ooit mensen waren geweest die aan die opdracht tot missionair gemeente-zijn gehoor hadden gegeven. Dat we vandaag in deze kerk aanwezig zijn, hebben we in zekere zin aan mensen als Willibrord en Bonifatius te danken. Zij hebben dat bijbelse verhaal hiernaartoe gebracht en dat verteld. Het heeft hier wortel geschoten, zodanig zelfs dat we vandaag de dag over de Nederlandse cultuur spreken als een joods-christelijke cultuur spreken. Daaraan is af te lezen hoezeer dit gedachtengoed deel is gaan uitmaken van ons doen en laten. En we hebben daar ook tal van belangwekkende maatschappelijke organisaties aan te danken. Twee in het bijzonder wil ik noemen, omdat ze van zeer groot belang zijn in onze samenleving. Ik noem de gezondheidszorg en het onderwijs: het ziekenhuis en de universiteit als twee instellingen, die hun ontstaan in het christendom vinden.

Zending en evangelisatie in problemen

We spreken tegenwoordig van ‘missionair gemeente-zijn’, waar we vroeger twee woorden gebruikten: ‘zending’ en ‘evangelisatie’. Het eerste woord (‘zending’) werd vooral gebruikt, als het ging over de opdracht om de volkeren het evangelie te brengen, het tweede woord ‘evangelisatie’ – dat was althans het woord dat in de gereformeerde traditie gebruikt werd, in de hervormde kerk heette dat ‘apostolaat’ – was de aanduiding voor het evangelisatiewerk in Nederland: het gaan langs de deuren (met folders, tijdschriften, bijbels), het staan op markten, het beheren van een kiosk, het houden van evangelisatiediensten speciaal voor buitenkerkelijken. Dat alles om ‘buitenkerkelijken’ zoals we hen noemden, met het evangelie bekend te maken (en binnen de kerk te krijgen).

In de tweede helft van de vorige eeuw is in dit werk de klad gekomen. Allereerst in het evangelisatiewerk. Het was moeizaam werk. Vaak waren het in de kerk kleine clubjes die het nog lang hebben geprobeerd vol te houden, maar op een gegeven moment was het over. Het was werk dat ook niet echt veel opleverde. Ik kan mij tenminste niet herinneren dat het er nu zoveel successen geboekt werden, in die zin dat mensen ten gevolge van deze benadering zich bij de kerk zijn gaan aansluiten. Op een gegeven moment is dit evangelisatiewerk aan zijn eind gekomen.

We kregen moeite met de methoden waar men zich in dit werk van bediende. Maar nog op een andere manier kregen we moeite, en wel met de inzet van dit werk: mensen moesten bekeerd worden. Dat was iets waar steeds meer mensen steeds meer afstand van namen, zoals ook van de gedachte dat het christelijk geloof het enig ware geloof is en dat iedereen in de wereld dat geloof zou moeten aanhangen. Allemaal zaken die er toe hebben geleid dat we van de zending en evangelisatie afstand zijn gaan nemen.

Ook op het gebied van de zending is er veel veranderd. De oorspronkelijke inzet was: om de ‘heidenen’ met het evangelie bekend te maken; daarnaast gebeurde er ook tal van aanvullende zaken. Er werden ziekenhuisjes opgezet, gebouwtjes neergezet waar mensen bijeen konden komen voor gesprek, gemeenschap en kerkdiensten. Zending werd meer, hetgeen tot uitdrukking werd gebracht doordat er andere woorden/zaken aan werden toegevoegd. Het was zending, werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking. Een breed pakket, vanuit de gedachte dat verkondiging, bekendmaking van het evangelie pas kon, als het gepaard ging met diaconaal werk. Men kwam in gebieden waar mensen in de meest armoedige omstandigheden verkeerden. Men vond dat je niet alleen die mensen kon bekeren, als je niet ook hun leefomstandigheden verbeterde. Die twee hoorden samen, zo vond men. Intussen breidde het werken daaraan

zich steeds meer uit. De aandacht ging steeds meer uit naar het werelddiaconaat en de ontwikkelingssamenwerking, de zending kwam minder in het vizier. Het is een ruwe schets, misschien wel ietsjes te ruw, maar ik denk dat het beeld dat ik zojuist geschetst heb, nu ook weer niet zo heel ver bezijden de waarheid is.

Kanteling

Maar de situatie lijkt nu toch weer te kantelen. Missionair gemeente-zijn staat weer heel duidelijk op de agenda van de kerk, zeker van de Protestantse Kerk, al moet ik erbij zeggen dat nog niet iedereen van het belang hiervan overtuigd is. Wat van deze kanteling de reden is? Ik heb het idee dat dat toch allereerst te maken heeft met de enorme leegloop van de kerken. Dat is een ontwikkeling die al veel langer aan de gang is, vanaf de zeventiger jaren van de vorige eeuw, maar die nu zulke epidemische vormen aanneemt dat we de schrik nu pas goed te pakken hebben.

En opeens is/ontstaat het besef dat, als we zo doorgaan, als we verder niets doen, dat het niet lang meer duurt, misschien nog een kleine tien jaar, (als de generatie die nu en de kerk komt, uitgestorven is) en kerk zoals die nu bestaat, komt nog in huiskamers of in kleine zaaltjes bijeen. Kerken waar mensen bijeenkomen, ze zullen schaars zijn. Als er niets gebeurt, dan staat de kerk, althans zeker in de grote steden, helemaal aan de rand van de samenleving, in de marge.

De hernieuwde aandacht voor de missionaire roeping van de gemeente, houdt naar mijn idee met dit inzicht/gegeven verband. Dat lijkt dan ook het doel te zijn van missionair gemeente-zijn: het tegengaan van de terugloop om zo het voortbestaan van de kerk te garanderen. Hoe begrijpelijk dat ook moge zijn, als dat de bedoeling is van het missionair gemeente-zijn, dan is dat, dunkt me, niet helemaal het goede spoor. Dan zijn we tezeer met onszelf en met ons eigen lijfsbehoud bezig.

Toch zou ik ook weer niet willen ontkennen dat hier niet een belangrijk punt zit. Want we hebben het dan wel ervaren, en de leegloop ook wel geconstateerd, maar daar is het eerlijk gezegd ook bij gebleven. Het heeft ons niet echt tot nadenken aangezet, het heeft de agenda van onze kerkenraadsvergadering niet echt bepaald, en dan dus ook niet tot beleid op dit punt aangezet. Lange tijd leek dat ook niet nodig, de aanwas was immers altijd vanzelf gekomen. Wij hebben de traditie van onze ouders overgenomen en voortgezet, en rekenden er min of meer op dat onze kinderen dat op hun beurt zouden doen. En dat nu gebeurde niet. De vanzelfsprekendheid verdween. Het ging niet meer vanzelf. En toen we met onze kinderen hierover in gesprek moesten, toen we aan geloofsoverdracht moesten doen, toen waren we daartoe niet echt in staat. De relevantie van die traditie ervoeren we zelf wel, maar we konden die niet in woorden tot uitdrukking brengen, althans niet zodanig dat we anderen daarmee raakten. Daar kwam nog iets anders bij. Het beeld van geloof en godsdienst als iets dat niet echt meer iets van deze tijd is, tot uitdrukking komend in een zinnetje 'Doe je daar nog aan?'

Uitgangssituatie

Dat is de situatie – ik vat samen: na een periode, waarin zending en evangelisatie steeds minder aandacht hebben gekregen, is ten gevolge van de huidige situatie, waarin de kerk verkeert, hernieuwde aandacht gekomen voor de missionaire opdracht van de kerk. Een nieuwe zegswijze voor een oude opdracht? Ja, in zekere in wel, maar wat je ook ziet, is dat we die zendingsopdracht een stuk dichterbij zijn gaan zien. Dat kan de kerkganger niet verbazen. Die ziet immers elke zondag op zijn liturgie staan: 'Uitzending', beter nog 'zending'. Het is het missionair moment van de kerkdienst. Op het moment dat we de kerk verlaten, begint, mag ik dat zo zeggen, de zendingsopdracht.

Ik ga verder met mijn samenvatting. Want tegelijkertijd worden we geconfronteerd met een samenleving, die weinig tot niets met geloof en godsdienst heeft, die het als achterhaald beschouwt. Daarbij we zijn onze moeite met zending en evangelisatie ook nog niet echt kwijt. En ook ontbreekt velen van ons het vermogen om dat geloof te communiceren. Dat nu is de situatie, waarvan we hebben uit te gaan.

Hoe verder

Hoe nu verder? Het is niet eenvoudig om daarop een antwoord op te geven. De situatie is te complex en te problematisch om te menen dat er makkelijke oplossingen zijn. We zullen aan twee kanten bezig moeten zijn.

Wil je je zendingsopdracht goed kunnen uitoefenen, dan zal je allereerst de situatie goed moeten kennen, dan zal je de cultuur, waarin de mensen leven, die je zoekt te benaderen, heel goed moeten kennen. Je zult inzicht moeten hebben in de cultuur, wat er daarin leeft en speelt. Doe je dat niet, dan kan je ook heel makkelijk de plank misslaan. Maar je zult je ook – dat is de andere kant – intensief moeten bezinnen op die

zendingsopdracht. Dan kan je naar het zendingsbevel in Matteüs 28 kijken, maar ook naar Lucas, en de wijze waarop het apostolaat (=de (weg)zending) daar vorm krijgt.

Aandachtspunten

Ik noteer in dat verband de volgende aandachtspunten:

- Wat je in het Lucasevangelie ziet, als je kijkt wat de apostelen doen, dat is de beweging die Jezus begonnen is, voortzetten (Luc. 9,1-10a). Dat heeft de missionaire gemeente blijkbaar te doen: de beweging van de Messias in zijn verkondigende en helende werk voortzetten.
- Uit de groep leerlingen kiest Jezus er twaalf uit, als zijnde zijn apostelen (d.i. zendelingen)(Luc. 6,12-16), die later tot taak hebben om precies die dingen te doen die hij heeft gedaan (Luc. 9,2, vgl. 9,11). Waar wij de missionaire opdracht aan de gehele gemeente toekennen, daar zou je er met Jezus ook voor kunnen pleiten om daar mensen – misschien zelfs ook wel een twaalfstal! – specifiek voor aan te stellen.
- Wat je in het Lucasevangelie van deze twaalf leerlingen/apostelen ziet, is dat het niet onmiddellijk tot uitvoering komt van hun taak (Luc. 6,12-16 > 9,1-10a). Zij krijgen zodoende de tijd om in hun rol te groeien door in de tussentijd met Jezus mee te lopen en te zien hoe hij te werk gaat.
- Jezus stuurt zijn leerlingen erop uit. Bij kerk-zijn mogen wij dan direct aan een vaste plek denken, het is goed om je te realiseren dat de eerste christenen eerder een beweging is. Dat woord gebruik ik niet voor niets, er zit namelijk het woordje ‘weg’ in. En als er iets karakteristiek is, dan is het wel dit voortdurende onderweg zijn. Wij hechten zeer aan vaste plaatsen: de kerk zelf als vaste plek, maar ook in de kerk hechten we zeer aan ons vaste plek. Ik denk dat het goed is, als we ons dat moeten blijven realiseren dat we een beweging zijn, een beweging van mensen die op weg zijn naar anderen toe.
- De zending van de leerlingen in Lucas 9,1-10a bevat naast de toerusting en de zendingsopdracht ook een aantal instructies: hoe op reis te gaan, en hoe je bij mensen te gedragen. In missionair gemeente-zijn gaat alle aandacht vaak alleen uit naar de opdracht. We zullen ook oog dienen te hebben voor de toerusting en ook voor de instructies voor onderweg. Bij missionair gemeente-zijn hoort een bepaald gedrag van de zendeling.

Ik wil eindigen dit punt afronden met te formuleren hoe ik de missionaire opdracht versta: Ik versta die als de opdracht om mensen warm te maken voor het evangelie als het verhaal dat je behulpzaam is om waarlijk mens te zijn.

Maar ik wil hier ook wat aan toevoegen. Wij leggen nu wel alle nadruk op het missionair gemeente zijn, in die zin dat we zelf de beweging naar de ander maken, het christendom heeft ook nog een andere vorm gekend, die aantrekkingskracht heeft uitgeoefend op mensen van buiten. Dat is het klooster (en daarmee zijn we bij de monnik). De merkwaardige situatie doet zich voor dat steeds minder mensen voor dit kloosterleven kiezen, terwijl tegelijkertijd veel mensen in weekends in retraite gaan. Het is een leven, dat veel mensen tot het inzicht brengt dat daarin essentiële noties van het mens-zijn naar voren komen. We zullen in het kader van missionair gemeente-zijn ook hierover moeten nadenken: of we niet ook gemeenschappen zouden moeten vormen, waarvan mensen zeggen: ‘Daar moet je zijn. Daar gebeuren dingen die mij helpen in mijn nadenken over mijn mens-zijn.’

Vormgeven aan missionair gemeente-zijn

Ik versta de missionaire opdracht allereerst als een opdracht voor de directe omgeving waarin we leven. Anders gezegd, zending is niets iets dat zich ver weg moet afspelen, maar kan ook heel dichtbij gebeuren: direct al in het netwerk waar we deel van uitmaken. Hoe nu in die directe omgeving vorm te geven aan de missionaire opdracht? Ik zie vijf richtingen:

- Nu laten we de beeldvorming van de kerk vaak aan anderen over, maar we kunnen deze zelf ook neerzetten. We zullen in de media goed moeten duidelijk maken wie wij zijn, waar we voor staan, wat we doen en wat mensen van ons mogen verwachten. Hieronder valt ook de publiciteit van onze activiteiten. We zullen dat structureler moeten doen.
- We zullen als kerk ook veel meer aan bestaande maatschappelijke verbanden moeten meedoen. Als kerk hebben we een eigen inbreng en kijk op de dingen. Dat moet meer ingebracht worden. Onder deze noemer zou ik ook de deelname aan het maatschappelijk debat willen noemen. We bemoeien ons vaak maar amper met de grote kwesties die in een samenleving spelen. We zouden ook meer voortrekkers kunnen zijn, dingen die in de samenleving niet goed gaan signaleren en daarin het voortouw nemen.
- We zullen als kerk een aandachtscentrum moeten zijn, een plek waar mensen terecht kunnen voor een gesprek over wat dan ook, wat mensen ook maar bezighoudt. De kerk als een open en gastvrije plek, waar je welkom bent, en mensen aandacht voor je hebben.

- De messiaanse gemeente is allereerst een narratieve/verhalende gemeenschap, waarin het draait om het bijbelse verhaal. Om het verhaal te verstaan is scholing nodig. Meer nog dan het aanbieden van een inleiding in het christelijk geloof – alpha-cursus – verdient het aanbeveling om mensen uit te nodigen om dit bijbelse verhaal te lezen als een spiegelverhaal voor het eigen leven, en om daarin ingewijd te worden.
- Een belangrijk onderdeel van missionair gemeente-zijn vormt het geloofsgesprek met anderen. Nu kennen we op dit punt ook een zekere verlegenheid. Het is nog niet zo makkelijk om dat gesprek te voeren. Wat mij betreft, staat dit punt hoog op de kerkelijke agenda. Het is van het hoogste belang om mensen goed toe te rusten voor het geloofsgesprek. Dat moet zodanig gevoerd worden dat mensen de waarde van het evangelie kunnen ontdekken.

Mijn laatste opmerking: bij alles wat we doen, zullen we ons moeten afvragen of dit in overeenstemming is met onze roeping om missionair gemeente te zijn.

Tot slot

Wat ik hoop dat het gesprek over het missionair gemeente-zijn dat we vandaag voeren, de inzet zal zijn van een verdere bezinning, samen met anderen die over missionair gemeente-zijn willen nadenken.

M&M oftwel Monnik en Missionaris

Voordat ik reageer op Nico Riemersma's verhaal, geef ik in mijn woorden kort zijn lezing weer. Wel moet ik u vast bekennen dat de eerdere titel van zijn verhaal mij erg heeft geïnspireerd. Die titel bevatte de woorden 'monnik' en 'missionaris'.

De missionaire gemeente is ook te kenschetsen als een *kleurrijke verzameling*, ik vond een verbeelding daarvan in de supermarkt. Straks meer over de monnik en de missionaris.

Samenvatting

De vraagstelling van Nico luidt: Als we missionaire, uitgezonden, gemeenschap zullen zijn, hoe zullen we dat dan zijn in deze tijd?

Hoe is onze hedendaagse situatie tot stand gekomen? Christendom is ooit hier gebracht, als eerste door Willibrord en Bonifatius. Christelijke cultuur stond o.a. aan de wieg van onze hedendaagse gezondheidszorg en onderwijs.

Verbreiding van het bijbelverhaal en bijbehorende praktijk door zending en evangelisatie; dit stuitte op steeds meer weerstand bij mensen met eigen doorleefde geloofsovertuiging of religie; men wilde zich niet tot christen/kerklid laten bekeren; gevolg: zending zette zodoende wel de praktijk voort maar minder of niet meer de verkondiging aan de ander van het tot de praktijk inspirerende verhaal.

Nu: hernieuwde aandacht voor missionair gemeente-zijn wat vooral gemotiveerd lijkt door het bemenst en betaalbaar houden van het eigen kerkelijk instituut. Dit lijkt niet het goede spoor: we zijn te zeer met onszelf en ons overleven bezig omdat de traditionele gemeenschap krimpt vanwege kinderen die eigen wegen gaan. Christelijk en bijbehorende godsdienst zegt en doet hen weinig tot niets meer. Bovendien zijn ouderen in verlegenheid om hun geloofsovertuiging en -praktijk onder woorden te brengen en te communiceren.

Hoe verder in het missionaire?

Situatie van deze tijd goed kennen.

Goed plan van aanpak maken:

wat is de opdracht: verkondigende en helende werk van de Messias voortzetten;

welke bemensing: een kleine groep mensen vragen om verkennend en initiërend bezig te zijn;

welke eerste bezigheid: deze groep tijd en ruimte geven om vindingrijk te worden;

welke gerichtheid: niet zozeer een vaste plek opbouwen maar in beweging zijn naar anderen toe;

wijze van participatie: alle gemeenteleden voorzien van opdracht, toerusting en instructies;

doel: waarlijk menszijn van ieder ondersteunen en bevorderen vanuit het 'warm maken van mensen voor het evangelie'.

Hierbij aandacht hebben voor eigen groei - eigen ziel-verruiming (mk) - in en door het evangelie, oftewel aandacht voor je 'kloosterplek'.

En die kloosterplek/kerk ook op de kaart zetten: via PR duidelijk maken waar die plek te vinden (reëel, virtueel) is;

Als kerk/kloosterplek je in laten met maatschappelijke verbanden; je laten betrekken bij het maatschappelijk debat;

Ruimte scheppen voor ontmoeting en gesprek met anderen van buiten;

Het Bijbelverhaal lezen om tot zelfkennis te komen;

Plek waar je leert om je eigen identiteit onder woorden te brengen mede om het geloofsgesprek met anderen aan te kunnen gaan.

Reactie

De missionaire kerkelijke gemeente staat of valt met de betrokkenheid van individuele gemeenteleden.

Een gemeentelid staat net als ieder ander mens op eigen wijze in het leven, in de maatschappij, in de samenleving. Wat voegt het lid zijn van een kerkelijke gemeente hieraan toe? Ik zou dat zo willen

omschrijven: een kerkelijke gemeente geeft je twee extra identiteiten: die van monnik en van missionaris: M&M

Je bent MONNIK: je maakt deel uit van een gemeenschap/kerk/klooster en gaat 'naar binnen' – reëel of virtueel - in de gemeenschap die onderling en met gasten leert, viert en dient, en zich daarbij laat inspireren door bijbelverhalen en ervaringsverhalen, muziek, liederen, spel, gebed, rituelen en symbolen. Professionele leiding ondersteunt je daarbij en staat je mede bij in tijden van nood. Ook zoek je als monnik de afzondering en de stilte voor eigen rust en bezinning.

Je bent MISSIONARIS: je maakt deel uit van een gemeenschap en gaat 'naar buiten', je laat je uitzenden vanuit de gemeenschap/kerk/klooster, naar je thuissituatie, naar je werk of school, je vrijwilligerswerk, naar terreinen waar je verder actief bent, naar onverwachte gebeurtenissen en ontmoetingen. Op al die plekken ben je er op uit om contacten te leggen, samenwerking, samenspel, verdraagzaamheid tussen mensen te bevorderen, elkaar vindingrijk ruimte en tijd te bieden, kortom betrokkenheid stichten en vergroten.

De rol van de missionaire gemeente is hierbij: om haar leden tijd en ruimte te bieden om monnik te zijn en om haar leden toe te rusten om missionaris te zijn.

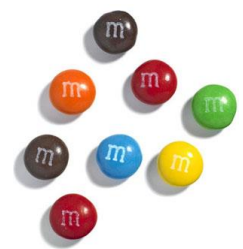
Mijn stelling daarbij: De missionaire gemeente presenteert zich niet als actiegroep of partij, zij treedt op dié wijze níet als 'kerk' of 'klooster' of 'gemeente' naar buiten. Wel treden *individuele gemeenteleden* op deze wijze naar buiten en vinden daar, bij hun acties, bondgenoten die hetzelfde voorstaan in de samenleving. Hun identiteit is daarbij veelkleurig en mede zijn zij missionaris en monnik, oftewel verbonden aan een missionaire gemeente.

Mijn vraag aan Nico en aan alle aanwezigen: wat heeft het voor zin of doel om collectief *als kerk/klooster/gemeenschap* present te zijn in allerlei maatschappelijke verbanden? Is dat niet juist onwenselijke en ontwrichtend voor de saamhorigheid vanwege de grote diversiteit aan meningen en voorkeuren binnen een kerkelijke gemeenschap?

Tot slot een persoonlijke invulling van wat Nico noemt: 'mensen warm maken voor het evangelie'. Het evangelie vormt mijn geloofsovertuiging en mijn geloofsovertuiging is: alle mensen op deze wereld vormen met elkaar het Lichaam van Christus. Dat betekent dat ik in elk ander mens een aan mij gelijkwaardige medemens vind met wie ik zinvol verbonden ben. Die verbondenheid 'wakker maken', er vreugde in scheppen, mij door de verschillen laten bevragen en nieuwsgierig laten maken, dankzij de verscheidenheid samen een kleurrijke en vredige wereld bouwen, mijzelf en de ander door de verbondenheid laten raken en laten veranderen en laten groeien, dat is de zin van mijn bestaan.

P.S.

Thuisgekomen zei mijn dochter streng dat m&m foute chocolade bevat. Als lid van een missionaire gemeente voel ik me geroepen om dit nu na te gaan en ik nodig ook anderen uit om, mocht dit zo zijn, persoonlijk of via bv. een fairtrade actiegroep etc. m&m hier op aan te spreken.

Over oud worden, oud zijn en spiritualiteit

Ik was vijfendertig, Corry, mijn vrouw, achtendertig (ze heeft een jong blaadje getrouwd) en wij lopen op zaterdag door Gouda en zien, na sluitingstijd, in de etalage een mooie blauwe trui, in de opruiming maar toch nog behoorlijk prijzig. Wel erg mooi.

De volgende dag, zondag, preekbeurt in Schoonhoven (daar krijg je centjes voor), tijdens het dankgebed schiet het ineens door me heen: Lieve HEER, dank u wel voor de nieuwe, mooie, blauwe trui van Corry. Ik schiet bijna in de lach.

Ik vertel dit alleen vanwege de tegenstelling met de volgende gebedservaring. Het kan namelijk ook heel anders: Tien jaar geleden, bijna vijftig, brak bij mij de midlife crisis uit op een uiterst ongelukkig moment. Nieuwjaarsmorgendienst, middenin het gebed, schiet ineens door me heen: Ik haal het einde van het jaar niet. Ik heb de lieve God niet meteen gedankt voor deze inval, voor dit lastig moment tijdens de dienst, voor dit plotseling besef van eindigheid in de wending van de levensloop, maar wat het achteraf met me doet ervaar ik als een zegen: ik kwam wat losser in het leven te staan, wat ontvankelijker, gevoeliger, rustiger waarnemen. Herkenbaar?

Ik weet wel, zo tussen de vijftig en de zestig raken veel mensen uitgeput vanwege de eisen die het leven stelt, zorg voor grote kinderen, zorg voor ouders ...

soms ook teleurgesteld in de maatschappij: de lasten van zwaar werk, of ontslag,

soms teleurgesteld in de kerk: gebrek aan erkenning en aandacht ...

of persoonlijk: onvoldoende plooibaar, afnemende vitaliteit, negatief zelfbeeld, wat heb ik nou bereikt? Was dit alles?.

Mensen raken soms vast in zichzelf, en verwijten het vooral de anderen, verzuring, die verbittering zal worden als je oud bent ...

Maar het kan ook anders:

aanvaarden dat je een nieuwe levensfase ingaat, aanvaarden van jezelf, iets meer afstand nemen, wat rustige kijken naar de mensen en de wereld, minder vragen naar wat je er aan hebt, meer kijken naar wat het is, oog krijgen voor schoonheid. Kijken naar je naaste en zien dat er licht op je naaste valt, zou dat van God komen? Meer naar de andere kant van de dingen kijken. Niet jezelf in het middelpunt van alles, nee, belangelozer leven ...

Ik heb ooit het advies gekregen van een mysticus om op het Centraal Station te gaan zitten en een uur lang naar alle mensen te kijken die langs komen en me af te vragen of ik bij al die mensen iets zie van het licht van God op hun gelaat. Prima oefening.

En de donkere kanten in jezelf? Ook daarin, voor zover dat kan, jezelf aanvaarden. De moed vatten om onafgewerkte zaken aan te pakken. Erkennen dat je je gebreken had en hebt, maakt je milder, soms ook wat droever misschien, maar in ieder geval milder. Je ziet jezelf in reële proporties, geen almachtsfantasieën meer, een goede gesprekspartner dus voor jongere generaties. En wat er dan met je gebeurt: hoe meer ruimte voor de ander, hoe meer ruimte voor God.

Je zult zien:

Groeiende geestelijke vrijheid, persoonlijker leven.

Groeiende eerbied voor het Onuitsprekelijke in de werkelijkheid.

Sinds ik die rare inval had tijdens het gebed op nieuwjaarsmorgen – je haalt het einde van het jaar niet – bid ik elke avond voor ik ga slapen: Heer, in uw hand beveel ik mijn geest. Slapen is een soort sterven. En wakker worden is een soort opstanding uit de dood. Elke morgen dank ik God voor het nieuwe leven.

Groeiende eerbied.

Ongedachte kanten van jezelf kunnen zomaar opengaan.

Blijk je ineens een zekere aanleg te hebben voor – ik noem maar wat –

de dichtkunst, nooit geweten en straks kom ik op de TV bij ‘Man bijt Hond’.

Of je blijkt ineens een prima voorzitter van de kerkenraad te zijn. Wie had dat gedacht?

Je neemt iets meer afstand van de hitte van de dag: Hoe minder je bezit bent van de wereld, hoe meer je beschikbaar bent voor de ander

Vragen die bij deze levensfase lijken te horen:

Hoe sta ik tegenover mijn Schepper? Welke keuzes maak ik bij het ouder worden? Je wordt meer gericht op herstel, genezing, diepgang, kwaliteit van leven. Bijbels: troost.

Herkenbaar?

Dat was ouder worden. Nu het oud zijn. Welke leeftijd daarbij hoort ?

Je hebt kinderen met grijze haren en stokouden met twinkkelende ogen, toch ?

Wat je vaak ziet bij wie oud is: een diep besef van tijdelijkheid, sterfelijkheid. Je vindt het niet erg, nee juist mooi als je kleindochter van vijf vraagt: oma, wanneer ga je nou dood? Als ze dat vraagt heb jij haar nog wat te vertellen.

Je kunt de dood ook tot je laatste dag ontkennen, dan komt hij als een dief in de nacht.

Voordat je oud bent is er veel gebeurd in je leven en het werkt door. Je karakter en hoe het door de jaren heen gevormd is. En de manier waarop je in het leven staat. Het werkt door.

Het wordt nog meer zichtbaar wie je bent ...

Wie ben je ...

Ben je geplaagd door aanhoudende gevoelens van tekort en schuld, omdat het niet lukt om oude gedachten te overstijgen of daaraan vragen te stellen?

Ben je zeer behoudend, omdat je er niet toe gekomen bent 'de goede oude tijd' te bevragen en te relativiseren?

Ben je klagerig, omdat je miskeningen en teleurstellingen niet hebt verwerkt?

Betweterig, omdat jouw waarheid niet is gehoord, of star, omdat je niet durfde verlangen en verwachten en wachten op een nieuwe dag ... ?

Zo worden oude mensen vaak neergezet, toch? En soms is het nog waar ook.

Maar als we ons oud-zijn nu verbinden met ons geloofservaring, met onze spiritualiteit, dan komt het er anders uit te zien. Als we echt onze tijdelijkheid aanvaarden, komt er ruimte om veel te ervaren en veel te doen.

We zijn mensen van de weg en we weten dat de weg onherhaalbaar is, hoe mooi ook, je doet nooit twee keer dezelfde pelgrimage, dus: 'genieten' van elke stap die je zet.

Je komt dicht bij de bron, zuiverder, doorzichtiger, geen omwegen, bijgedachten, heerlijk ... eenvoud (je zou het misschien van jezelf niet zeggen, maar met die eenvoud begin je meer op God te lijken).

Gebrekkigheid en slijtage, zelfs eenzaamheid horen er bij, hoef je geen excuses voor te maken, nee, het gaat om doorstaan en doorleven. Je vraagt niet: Waarom overkomt mij dit? Je zegt: Waarom zou het mij niet overkomen? Het is hard werken, maar geeft ook vruchten, het geeft je helderheid. Het maakt je bewust van wat je nog te doen hebt voordat je zult sterven.

Wat is blijven liggen, opklaren, meewerken aan verzoening waar mogelijk.

Zorg voor het nageslacht, heel concreet, zegenen, een goed woord meegeven voor hun toekomst, vertellen wat jij in hen ziet, waarmee ze verder kunnen. Voorbede doen voor de kerk van morgen ...

Voor al die dingen heb je tijd, bevrijde tijd, tijd die je van God krijgt.

Je hoeft je terrein niet meer te bewaken.

Je kunt oprecht en eerlijk zijn, je maat wordt ruimer, je oordelen kleiner

Je leven beamen: Ja, dit ben ik, dit was ik. In zo'n beaming ook alle tekorten en falen ingesloten. Op het hele leven Ja-zeggen. Is dat je taak? Ja zeggen tegen God? Herkenbaar?

De beuk houdt de hele winter zijn bladeren vast om de knoppen die komen te beschermen. En dan, in het voorjaar, een zuchtje wind en al die bladeren waaien in één keer weg. Moe van hun taaie volharding om het jonge leven te beschermen waaien ze weg.

Wat openbaart zich? Wat zie je? De dood, voltrokken aan het winterblad? Of zie je de jeugd van de nieuwe loten, die ruimte maken voor het leven? Een signaal aan de oude mens om zich weg te laten waaien? Of juist een uitnodiging om net zo taaï, net zo lang als maar mogelijk is, vast te houden aan de beuk, om dan, als het moment daar is, licht als een zuchtje wind afscheid te nemen?

Of was het nog iets heel anders?

Heb je iets gezien, even, van de aanwezigheid van de Eeuwige God in onze werkelijkheid, het geheim van het Zijn? Heb je in de beuk iets zien samenvallen van ja en nee in EEN groot JA, wonder, geheimenis, even mooi als ernstig, heerlijk en onverbiddelijk.

Tot slot een gedichtje (van *Marjolein Kool*) dat past bij deze inleiding en bij de tijd van het jaar:

We gaan weer naar het voorjaar toe.
Het komt, 't is niet te stoppen.
We gaan weer naar het nieuwe groen.
We gaan weer naar de knoppen.

Workshop (1) – Dolf Tielkemeijer

Waar ben jij in deze tekst?

Je mag al blij zijn als je oud wordt
zonder schuldgevoel en spijt;
zonder dat je nog zegt:
ik had eigenlijk toch misschien ...
Oud-zijn in tevredenheid.
Geen klachten en geen zelfverwijt.
Rustig zeggen: het is mijn tijd;
ik hou het voor gezien.
Je mag al blij zijn al het zó zou gaan.
Maar ik hoop dat ik straks oud word
met verlangen in mijn bloed.
Ik hoop dat ik dan nóg zeg:
ik zou eigenlijk toch misschien ...
Oud-zijn in gedrevenheid.
Nog elke dag te weinig tijd.
Open ogen – armen wijd
tot in mijn laatste seizoen.
Dat het tenslotte zo zal gaan
dat ik van mijn sterfbed op zal staan
en zeg: geef mij mijn jas eens aan;
ik heb nog veel te doen.

Workshop (2) – Jacob Korf

Ik ben een senior in opleiding. Wil oud worden en zijn voorbij de aannames van de maatschappij.
Die onderscheid en scheidt generaties van elkaar. Met veertig jaar ben je al afgeschreven in het bedrijfsleven.
Zijn kerken met ouderen minder dan kerken vol jeugd?
Ouderen herinneren ons aan ons aller fundamentele kwetsbaarheid. Wij willen beheersen, risico's wegnemen. De dood ontkennen. Maar zelfs jeugd en jong zijn bieden geen garanties tegen verlies en dood.
Wat is een oudere? Wordt die gedefinieerd door de kloktijd: *'Je wordt ouder met elke tik van de klok.'* Wij zijn niet enkel onderhevig aan de tijd, de klok.
Ouderen leven meer dan welke generatie in het besef van de tijd. Bijbels gesproken is elke tijd, een bepaalde tijd, een moment van de eeuwigheid:
'De Heer omgeeft u van achteren en van voren en Hij legt zijn hand op u!' (Psalm 139,5)
'Jezus Christus blijft dezelfde, gisteren, vandaag en tot in eeuwigheid!' (Hebreeën 13,8)
'God draagt ons leven dag voor dag!' (Psalm 68, 20).
Dat is eeuwigheid, dat sterfelijke mensen weten gedragen te zijn, omdat *'Bij God, de Heer, bevrijding is uit de dood'*.
Is de toekomst grijs – en hebben babybombers weer perspectief. Elke situatie is eindig. En toch blijf jij onder alle veranderingen dezelfde. Je bent kind geweest en nog... Jongvolwassene en nog ben je dat. Middelbaar en nog ben je die man, die vrouw,

Oudere. De tijd gaat voorbij, maar jij draagt elk uniek moment mee, die jou maakten tot de mens die je bent geworden: *‘Ook al gaat onze uiterlijke bestaan verloren, ons innerlijk bestaan wordt van dag tot dag vernieuwd.’* (2 Korinthe 4,16)

Als ik nog jong was zou ik me niet laten weghalen bij de ouderen, zij zijn de route van mijn toekomstig bestaan, met alle toenemende ervaringsrijkdom; En vice versa als oudere weer het licht leren zien schitteren in de ogen van een verwonderd kind, de eigenzinnige wegen gaan met een puber en zo voort...!

Alleen in een eindig leven kan er werkelijk iets op het spel staan en krijgt het leven zijn volledige diepte.

Samenvatting van *Simone de Beauvoir*, *Tous les hommes sont mortels*/Niemand is onsterfelijk

Het boek gaat over een vrouw die verliefd wordt op een man die haar afweert en haar probeert duidelijk te maken dat een liefde tussen hen beiden een onmogelijke zaak is. Aanvankelijk weigert hij haar uit te leggen waarom. Tenslotte verraadt hij haar zijn geheim: hij is anders dan alle andere mensen, hij wordt niet ouder, hij zal nooit sterven. Hij heeft alle eeuwen nog voor zich zoals hij ook alle eeuwen achter zich heeft.

In de 12^e eeuw is hij geboren. En ooit heeft hij een drank aangeboden gekregen die hem onsterfelijke heeft gemaakt. Hij heeft in de eeuwen alles meegemaakt: de kruistochten, de ontdekkingsreizen, de reformatie, de Franse revolutie, de 19e eeuw, de twee wereldoorlogen. Maar in feite is hij eenzaam gebleven, want een ding heeft hem ontbroken, tot één ding is hij niet in staat: liefde te ontvangen en te geven. Want wat hij bij een ander zag: de bereidheid om van zichzelf af te zien, het hebben van verdriet of angst de ander te verliezen aan het leven of aan de dood – dat kende hij helemaal niet. Slapeloze nachten, zorgen over de toekomst, hij wist niet wat het was. Niets raakte hem wezenlijk. Hij zelf bleef immers onkwetsbaar. Nooit stond zijn leven op het spel. Elke relatie werd door een volgende relatie opgevolgd. Onrecht, oorlog, gemis, verdriet, het waren slechts rimpelingen in een tijdloze eeuwigheid. En dan is er de ontdekking die de vrouw, die elke vrouw in het leven van deze man doet, vroeg of laat, dat er met een onsterfelijke niet valt te leven.

Deze mens betaalt het leven nooit met zijn eigen leven. Hij slijt er niet aan. De dingen raken hem niet wezenlijk. Niets raakt hem. Daarom verbreekt de vrouw de relatie. Er is met deze mens niet te leven.

Dat ontlokt aan haar ziel een smartelijke schreeuw.

‘Die once, live twice.’ De leefwereld van jongeren

DEEL 1

In dit eerste deel van mijn presentatie wil ik drie begrippen en zes thema's bespreken waarmee ik de leefwereld van jongeren globaal wil schetsen. En met jongeren bedoel ik dan om en na bij twintigers. Sommige van de thema's die ik zal noemen staan zeker niet alleen centraal in het leven van jongeren, maar zijn thema's die gedurende je hele leven belangrijk zijn. Vriendschap bijvoorbeeld is een thema dat centraal staat in het leven van jongeren. Maar natuurlijk is vriendschap een thema dat altijd een belangrijke plek in je leven inneemt: ook als kind, als volwassene, als oudere.

Nog één andere opmerking vooraf: ik zal waarschijnlijk een aantal termen noemen waarvan de niet-jongeren onder ons misschien niet allemaal weten wat het is. Ik ga deze termen zoals 'whatsapp' niet toelichten. Dus mocht u iets horen waarvan u denkt 'wat is dat?': onthoud dan even deze term en misschien dat er dan straks tijd is om de vraag aan één van de jongeren te stellen! Want zij kunnen het vast nog weer beter uitleggen wat het is dan ik.

Goed... drie begrippen, zes thema's. Het eerste begrip is:

1. Prestatie

In onze huidige maatschappij staat de druk over het algemeen flink op de ketel. Er wordt veel van ons verwacht. En dat geldt ook, met name ook, voor jongeren. Presteren op school, op je werk, presteren op de sportvereniging, muziekvereniging, etc. Presteren voor je ouders voor je vrienden, voor jezelf. Er leuk uitzien, op de hoogte zijn van de laatste trends, het laatste nieuws. Actief zijn op facebook, whatsapp, pinterest, twitter misschien. Er ligt een wereld voor jongeren open. Het aanbod aan ontspanning en inspanning is groot en je wilt aan zoveel mogelijk meedoen. Resultaat: volle agenda's en zoveel mogelijk elk uur benutten. Er heerst een – en daar komt ook de titel van mijn presentatie vandaan... Er heerst een 'die once live twice' mentaliteit. Nu ben je jong, nu moet je het er van nemen. En ook: nu moet je het maken.

De 24-uurs economie draagt eraan bij dat er op elk uur inderdaad ook iets te doen en te beleven valt. Winkels – fysieke winkels – maar met name online, zijn 24-uur per dag open. De sportschool en bijvoorbeeld ook de universiteitsbibliotheek zijn steeds vaker tot of zelfs tot na middernacht open. En om mee te kunnen blijven doen aan deze 24-uurs economie nemen jongeren vaak ook steeds meer verschillende bijbaantjes. Tussen de colleges door even bijles geven. In de avond werken in een kroeg. 's Nachts, nadat het schoolwerk is afgerond, nog even snel een app bouwen.

Ik heb voor u hierbij twee afbeeldingen, ter illustratie, uitgekozen. Op de eerste afbeelding ziet u een jonge dame die zich als duizendpoot staande moet weten te houden. Op de tweede afbeelding ziet u een jonge vrouw die tussen de bedrijven door even wat slaap pakt. Om haar heen draaien de machines door: de tv staat nog aan, er staan twee laptops om haar heen. Misschien eentje voor werk en eentje voor privé-zaken. Er ligt en i-pod waarmee ze muziek luistert. De smartphone heeft ze nog stevig in haar hand vast. En naast haar hoofd ligt ook nog een tablet waarop ze bezig was. En dan naast het bed zien we nog een basketbal klaar liggen om opgepakt te worden voor de volgende training.

Afbeelding 1

Afbeelding 2

Dit is natuurlijk ietwat overdreven, maar het is wel zo dat in veel gevallen de telefoon van het nachtkastje naar het hoofdkussen is verplaatst en dat op het nachtkastje nu een laptop of tablet ligt en vast ook nog wel een i-pod of een ander muziekapparaatje. Een hoge druk, pressure, en presteren is dus een belangrijk onderdeel van het leven van jongeren.

A. Het eerste thema dat ik aan het begrip prestatie ophang is *competitie*:

Een van de consequenties van de hoge prestatiedruk is dat ook de onderlinge competitie toeneemt. De druk van het moeten presteren zorgt ervoor dat je vervolgens ook waardering voor je harde werken terug wilt zien. Logisch. Maar niet iedereen kan de beste zijn. In de rat race kan er maar één winnen. Competitie is natuurlijk een thema dat altijd al heeft bestaan en ook altijd zal blijven bestaan. Het is ook een thema wat niet alleen in het leven van jongeren centraal staat. Toch vind ik dat competitie sterker de nadruk krijgt dan voorheen. Dit komt onder andere door de moderne communicatietechnieken en door de sociale media waardoor je jezelf veel gemakkelijker dan vroeger voor een steeds groter publiek op de kaart kunt zetten. Je laadt je filmpje op op YouTube en voor je het weet heb je gigantisch veel hits en gaat het de hele wereld over.

De populariteit, als ik het zo kan zeggen, van competitie zie je ook terug in de opvallend veel programma's op tv die in de basis om competitie draaien: de talentenjachten staan natuurlijk op nummer één, dan heb je nog programma's als *Wie is de mol* en *Expeditie Robinson*. En natuurlijk zijn de oude, vertrouwde quizshows waarin teams tegen elkaar strijden ook gebaseerd op competitie. Telkens staat de vraag centraal: wie is de beste, de slimste, de sluwste, de leukste, de opvallendste.

B. Als tweede thema bij het begrip prestatie noem ik een *tegenreactie*.

Een tegenreactie op de hoge druk, prestatiedrang en 24-uurs economie. Namelijk: *verstilling*, reflectie, rust te midden van drukke agenda's en de hectiek van het leven.

Verstilling, meditatie, is momenteel hoogst populair. Zeker onder jonge mensen. Ook christelijke meditatie krijgt de laatste tijd weer meer aandacht. Verstilling als een tegenreactie op het drukke bestaan van alledag is een goede manier om eens na te kunnen nadenken over je eigen leven en dat van anderen. Reflecteren en eens achterom kijken: Waar ben je allemaal mee bezig? Waarom doe je het. Welk doel dient het? En ook: welke plek neemt God in mijn leven in? Om op een juiste manier vooruit te kunnen moet je soms even stil gezet worden. Ik kom hier zo nog op terug. Want ik laat straks op de beamer een stukje zien waarin een predikant, aan de hand van het bijbelverhaal over de tollenaar Zacheüs, spreekt over het belang van stil gezet worden, door een speciale ontmoeting, en daardoor terug kunnen keren naar je bestemming in het leven wanneer je daar vanaf gedwaald bent. Maar ik plak eerst even het tweede begrip eraan vast, want dat hangt nauw samen met het eerste. Het tweede begrip is:

2. Participatie

De slogan is: Niet *voor* jongeren maar *door* jongeren! Jongeren trekken niet alleen hun feestoutfit aan, maar trekken ook hun creativiteit en andere talenten uit de kast. Jongeren nemen het heft in eigen handen om bijvoorbeeld hun eigen feesten en events te bouwen. U ziet dat op afbeelding 3: via de sociale media, facebook bijvoorbeeld, word je gevraagd mee te doen. Mee te denken en te brainstormen, mee te stemmen op welke ideeën uitgevoerd moeten gaan worden. En vervolgens meehelpen met het uitvoeren. De één kent een goede DJ de ander kan zelf wat spelen. Weer een ander is goed met licht en geluid. Een ander bouwt alle decors, is goed in logistiek, of heeft goede connecties om de sponsoring te regelen, etc. etc. Zo is er voor ieders talent een plek.

Afbeelding 3

Op deze manier wordt het event ook echt *van* de jongeren en niet alleen *voor* hun. Ook in de kerk is dat belangrijk. Participatie van jongeren. Laat ze meedenken en meedoen zodat het ook van hun wordt. Vandaag is daar dus niet een goed voorbeeld van. Ik sta hier een lezing te houden, en de jongeren mogen daar zo wel op reageren, maar deze dag is niet door jongeren georganiseerd. Zij zijn alleen gevraagd om te komen. Dat gaan we in het vervolg anders doen...

A. Het eerste thema dat met het begrip participatie samenhangt is het *ontwikkelen van je talenten* (gelijk ook een heel bijbels thema natuurlijk dat ontwikkelen van talenten!) Jongeren groeien op. Ontwikkelen zich op school, op intellectueel en op sociaal vlak, ontwikkelen bepaalde vaardigheden, etc. Ze gaan ontdekken waar hun talenten liggen, maken verschillende keuzes en gaan hopelijk dan ook iets met één van de talenten die hun gegeven is wat doen. Jongeren groeien uit tot meer en meer volwassen mensen. In het proces van volwassenwording en opgroeien moeten er ook keuzes gemaakt worden. En daarmee kom ik gelijk bij een tweede thema:

B. *Ontdekken wie je bent: waar ligt mijn bestemming?*
De wereld ligt eigenlijk zo'n beetje voor je open. Althans, zo lijkt het wel. Er is zoveel mogelijk in onze huidige maatschappij. Er is veel (misschien wel veel te veel) om uit te kiezen op allerlei gebieden: beroepskeuze, partnerkeuze, maar ook meer dagelijkse dingen: wat ga ik vandaag eten? Er zijn zoveel producten, alles kan. Naar welke tv-zender kijk ik, welke muziek luister ik, enzovoort. En ook – wanneer je überhaupt al de keuze tot kerkgang maakt – naar welk kerkgenootschap ga ik. Er is veel aan keuzemogelijkheden, veel diversiteit. Daarom is het ook zo belangrijk om ook regelmatig stil te staan bij wat je zoal in het leven doet. Zit ik nog wel op de goede weg. Wil ik dit? Wil God dit?

Voordat ik het laatste begrip bespreek laat ik even dat stukje zien waar ik het net over had. Het is een fragment uit het programma *Het Vermoeden*, waarin de predikant Ad van Nieuwpoort te gast is. Tot voor kort was hij predikant in Amsterdam, vlakbij de Zuidas. In het fragment spreekt hij over het bijbelverhaal waarin Jezus en de tollenaar Zacheüs elkaar ontmoeten. Ik vind zelf dat hij op een mooie manier verwoordt hoe je in dit verhaal ziet hoe belangrijk het is om soms stil gezet te worden. Door de ontmoeting met Jezus krijgt Zacheüs ineens de mogelijkheid om te bedenken wie hij eigenlijk wil zijn en wie hij vanuit zijn oorsprong ook zou moeten zijn. We kijken naar het korte fragment. Vanaf minuut 13.25 tot aan minuut 14.59: <http://www.uitzendinggemist.nl/afleveringen/1301918>

Ik laat het fragment even op zichzelf staan. U mag straks reageren. Maar nu bespreek ik eerst nog kort het derde begrip, wat overigens ook met het voorgaande weer samenhangt:

3. Presentatie

Ook dat is volgens mij iets wat centraal staat in het leven van jongeren. Je imago, hoe zie je eruit, waar liggen je interesses, wie zijn je vrienden, hoe ziet je netwerk eruit, welke opleiding doe je, wat voor werk. Oftewel: wie ben je? Daarbij komt het uiterlijk, de uiterlijke presentatie voorop, maar de inhoud ontbreekt in de meeste gevallen ook zeker niet! Op facebook ben je constant bezig met jezelf te presenteren, te profileren. Soms zegt facebook meer over wie je graag zou willen zijn dan wie je op dit moment werkelijk bent.

Facebook gaat veel over uiterlijk vertoon, je goed voordoen. Maar ik zie ook dat facebook niet alleen om uiterlijk vertoon gaat, maar ook over inhoud. Je nodigt bijvoorbeeld mensen uit mee te doen aan een actie tegen dierenleed, om een petitie te tekenen. Je vraagt of mensen je willen sponsoren wanneer je de Alpe d'Huez een paar keer op en neer gaat fietsen voor het goede doel. Dit laat ook wat zien over wat jouw idealen zijn. Waar je passie ligt. Dus niet alleen het beeld, maar ook wat en wie daar achter zit is belangrijk voor jongeren. Door façades en 'nepheid' wordt op den duur volgens mij gewoon heen geprikt.

Jongeren hebben naast (en misschien juist wel vanwege) alle vluchtigheid van de sociale media, de virtuele grote vriendengroep via facebook en de oppervlakkige entertainment-programma's op tv, behoefte aan diepgang. Dus onder het begrip presentatie, valt niet alleen uiterlijk vertoon, maar ook inhoud, ook diepgang.

Ik noem bij het begrip presentatie de volgende twee thema's:

A. Allereerst: *authenticiteit*.

Volgens mij is authenticiteit iets wat jongeren aanspreekt: niet alleen maar meelopen, maar op een eigen wijze laten zien wie je zelf bent. Durven uitkomen voor wat jij belangrijk vindt in het leven. Niet meelopen,

maar juist voor iets kiezen wat niet hip en een hype is. Authenticiteit. Echtheid. Juist in onze plastische, maakbare wereld is er ook de tegenbeweging te bespeuren dat men weer terug wil naar wat echt, duurzaam en natuurlijk is.

Het tweede thema (en tevens het laatste) is:

B. Vriendschap: gemeenschap en verbondenheid.

Vriendschap is een heel belangrijk thema voor jongeren. Jongeren hebben vaak grote netwerken. Onder andere via facebook, maar zeker ook los van facebook is het netwerk vaak erg uitgebreid. Maar de echte, intensieve vriendenkring is volgens mij juist meestal klein: klein en hecht.

Volgens mij is dit een kleine hechte gemeenschapskring, precies waar een mens behoefte aan heeft. Mensen, en zeker jongeren die in hun dagelijkse leven een groot en hectisch netwerk moeten onderhouden, kunnen volgens mij erg veel hebben aan een kleine community, een kleine groep waarin je verbondenheid voelt en waarin je eens echt kan vertellen hoe het met je gaat. En oprecht kan vragen naar hoe het met die ander gaat. Volgens mij is dit ook voor de organisatie van kerken belangrijk. Dat er binnen de grotere groep van mensen die op zondag in de eredienst samenkomen, er ook kleinere groepen zijn (die door de week samen komen) waarin je gemakkelijker de verbondenheid ervaart, de ander beter kent, en ook de eigen participatie meer wordt gestimuleerd.

Hiermee wil ik het eerste deel van mijn presentatie afsluiten. Ik heb dus drie begrippen en zes thema's genoemd die veelal ook met elkaar samenhangen. Nu geef ik graag allereerst het woord aan de jongeren om te reageren op mijn geschetste beeld van de leefwereld van jongeren: Herken je jezelf erin? Waarin wel en waarin niet?

(Bron van de drie afbeeldingen: <http://blog.youngworks.nl/trends/top-10-jongerentrends-voor-2013>)

DEEL II

We kijken naar een korte animatiefilm van Pixar, genaamd: *Alma* (gemaakt door Rodrigo Blaas). Zie deze link voor het filmpje: <http://www.youtube.com/watch?v=CbMVF8awLL8>

Na de film delen we onze eerste interpretatie-indrukken: Wat zou deze animatie met betrekking tot het thema 'volwassenwording' ons kunnen zeggen en duidelijk maken?

